

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Notitie 'de betekenis van locatie en accommodatie'

Binnende Wvggz en Wzd

1. Inleiding

De nieuwe Wet zorg en dwang (Wzd) en Wet verplichte ggz (Wvggz), die vanaf 1 januari 2020 in werking zullen treden, maken het, onder de voorwaarden die de wetten en de onderliggende besluiten stellen, mogelijk om gedwongen zorg toe te passen op plaatsen waar dat nu nog niet is toegestaan. Niet alleen in intramurale instellingen, maar ook bij de betrokkene thuis of in kleinschalige woonvormen. In de Wzd en Wvggz wordt een onderscheid gemaakt tussen locaties die accommodaties zijn, en locaties, niet zijnde accommodaties. Een accommodatie wordt in beide wetten als volgt gedefinieerd: “een bouwkundige voorziening of een deel van een bouwkundige voorziening met het daarbij behorende terrein van een zorgaanbieder waar zorg wordt verleend” (art. 1, lid 1b Wzd, art. 1:1b Wvggz).

Deze definitie was oorspronkelijk bedoeld om het verschil tussen een traditionele intramurale instelling en de thuissituatie van een betrokkene van elkaar te onderscheiden. In de afgelopen jaren zijn echter steeds meer ‘tussenvormen’ ontstaan, waarbij de grens tussen wonen en zorg is komen te vervagen. Enkele voorbeelden hiervan zijn kleinschalige woonvormen, aanleunwoningen en zorgboerderijen. Voor deze (nieuwere) woonzorgvormen is op basis van de huidige definitie in de wet minder evident of zij een accommodatie zijn of niet.

In dit document wordt nadere toelichting gegeven over de begrippen locatie en accommodatie. VWS beschouwt een accommodatie binnen de Wzd of Wvggz als een locatie waar betrokkenen gedwongen opgenomen kunnen worden, of met een opname op grond van artikel 21 (opname en verblijf op grond van een besluit van het CIZ) van de Wzd kunnen verblijven. Voor de definitie van locatie wordt aangesloten bij de definitie van vestiging zoals deze in het Handelsregister staat omschreven.

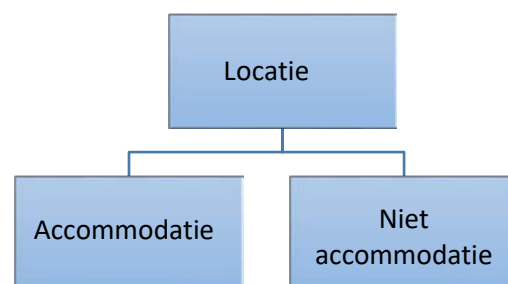
2. Wat betekent het om een accommodatie of geen accommodatie te zijn?

Voor zorgaanbieders die gedwongen zorg binnen of buiten een accommodatie willen toepassen zijn de reguliere eisen uit de Wzd en de Wvggz van toepassing, zoals het doorlopen van de procedure (het stappenplan in de Wzd, een zorgmachtiging in de Wvggz). Zorgaanbieders die gedwongen zorg willen toepassen buiten een accommodatie, dus ambulant, moeten aan aanvullende eisen voldoen. Deze aanvullende eisen staan beschreven in het Besluit zorg en dwang en het Besluit verplichte ggz, die op 5 juni 2019 zijn gepubliceerd. Deze besluiten zijn te vinden op www.dwangindezorg.nl.

3. Het accommodatiebegrip nader ingevuld

Zoals hiervoor beschreven beschouwt VWS een accommodatie binnen de Wzd of Wvggz als een locatie waar betrokkenen gedwongen opgenomen kunnen worden, of met een opname op grond van artikel 21 (opname en verblijf op grond van een besluit van het CIZ) van de Wzd kunnen verblijven.

Voor de duidelijkheid laat het figuur hiernaast zien dat alle accommodaties en niet-accommodaties locaties zijn

In de Wzd wordt op sommige plekken gesproken over een ‘geregistreeerde accommodatie’, in plaats van een ‘accommodatie’. Voor de helderheid moet worden gezegd dat hier niet iets anders wordt bedoeld. Immers, elke zorgaanbieder die voornemens is gedwongen zorg te leveren, dient de locatie(s) waar vanuit die zorg wordt geleverd te registreren in het openbare locatieregister. Hij geeft daarbij per locatie aan of sprake is van een accommodatie. Deze registratie moet zijn gerealiseerd voorafgaand aan een gedwongen opname of een opname op grond van een besluit van het CIZ.

4. Toelichting op het locatiebegrip

Voor het begrip ‘locatie’ wordt aangesloten bij de definitie van vestiging, zoals deze in het Handelsregister staat omschreven (art. 1, lid 1, onder j, van de Handelsregisterwet 2007): een gebouw in gebruik of beheer van een zorginstelling, waarbij de activiteiten in of vanuit dat gebouw worden uitgeoefend. Het kan hier om een vestiging gaan die eigendom is van, of gehuurd wordt door de zorgaanbieder.

Alle zorgaanbieders zijn geregistreerd in het Handelsregister, en krijgen een handelsregisternummer toegekend. Elke locatie van de zorgaanbieder krijgt een vestigingsnummer toebedeeld.

In het Handelsregister heeft elke vestiging een afzonderlijk vestigingsnummer. Door het begrip locatie op deze manier te definiëren wordt aangesloten bij de gangbare manier van registreren in andere wetgeving. Dit voorkomt extra administratieve lasten voor de zorgaanbieder.

Uit deze definitie wordt ook duidelijk dat zorgaanbieders, bijvoorbeeld thuiszorgorganisaties niet de huisadressen van betrokkenen hoeven te registreren in het openbare locatieregister. Deze hebben immers geen vestigingsnummer. Deze organisaties registreren hun eigen vestigingsnummer van de locatie van waaruit ze zorg verlenen.

5. Locatieregister Wzd en Wvggz

Elke locatie waar gedwongen zorg wordt verleend, moet worden vastgelegd in het nieuwe, openbare locatieregister, zoals bedoeld in artikel 20 van de Wzd en artikel 1:2 van de Wvggz. Voor locaties die reeds een Bopz-aanmerking hebben geldt dat deze ambtshalve als accommodatie worden geregistreerd in het nieuwe register voor de twee wetten. Rijksinstellingen voor de verlening van forensische zorg hoeven niet in het register te worden opgenomen.

De IGJ doet vooraf aan de registratie in het locatieregister geen toets. De verantwoordelijkheid om zich correct te registreren, ligt bij de zorgaanbieder zelf.

Het locatieregister Wvggz/Wzd is openbaar en te raadplegen op locatieregister.dwangindezorg.nl.

Onder meer het volgende moet in dit register volgens de Wvggz en de Wzd zijn opgenomen:

- iedere locatie waarin verplichte / onvrijwillige zorg wordt verleend;
- welke locatie een accommodatie is;
- iedere locatie van waaruit verplichte / onvrijwillige zorg wordt verleend.

6. Wanneer is registratie niet vereist?

Het is niet altijd noodzakelijk om als zorgaanbieder die gedwongen zorg uitvoert je te registreren. In twee situaties is dat het geval:

- De zorgaanbieder treedt 'slechts' op als 'onderaannemer' ten behoeve van zorg opgenomen in een zorgplan van een andere zorgaanbieder, tenzij de zorgaanbieder gedwongen opname faciliteert (dan moet de zorgaanbieder zich altijd registreren als accommodatie).
- De zorgaanbieder verleent uitsluitend gedwongen zorg in het kader van de Wgbo.

Het kan bijvoorbeeld noodzakelijk zijn dat iemand met een psychische stoornis voor een somatische behandeling naar een ziekenhuis wordt gebracht. Als de somatische behandeling is opgenomen in het zorgplan, blijft de GGZ-instelling die de zorgmachtiging heeft aangevraagd verantwoordelijk voor de verplichte zorg. De somatische behandelaar fungeert dan voor 'zijn' onderdeel van het zorgplan dan als 'onderaannemer'. Is de somatische behandeling niet opgenomen in het zorgplan, dan moet ten aanzien van de somatische behandeling het afwegingskader van de Wgbo worden gehanteerd. In de handreiking 'somatische zorg in de Wvvgz' (dwangindezorg.nl) is dit nader toegelicht.

Ook voor mensen met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke handicap kan het noodzakelijk zijn dat een behandeling plaats vindt in een ziekenhuis. Voor deze specifieke situatie geldt dat de verantwoordelijke somatische arts de beslissing neemt over het uitvoeren van de in het zorgplan opgenomen onvrijwillige zorg. Omdat dit slechts een beperkte en tijdelijke overname van de verantwoordelijkheid betreft is registratie van het ziekenhuis in het locatieregister niet noodzakelijk.

Een ander voorbeeld van 'onderaannemerschap' is een paramedicus die ook psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten behandelt die onvrijwillige zorg krijgen op grond van de Wzd. In het stappenplan kan opgenomen zijn dat iemand halfjaarlijks naar de tandarts moet en er een zorgverlener meegaat om die persoon bij te staan en zo nodig te fixeren. Dat de tandarts hierbij behulpzaam is, betekent niet dat hij zich als accommodatie of locatie moet registreren en aan de Wzd moet voldoen. In de factsheet Wgbo Wzd vindt u nadere informatie.

Tabel: welke woonzorgvormen zijn accommodaties?

Ter illustraties hieronder een tabel weergegeven met verschillende woonzorgvormen, waarbij voor elke woonzorgvorm is aangegeven of het *in de meeste gevallen* een accommodatie is of niet. *Voorwaarde voor het zijn van een accommodatie blijft dat er gedwongen opname kan plaatsvinden.* Dit moet per individueel geval door de zorgaanbieder die zijn locatie registreert afgewogen worden.

	<i>Accommodatie: ja of nee</i>
Intramurale verpleeginstelling	Ja
Intramurale instelling voor (verstandelijke) gehandicaptenzorg	Ja
Algemene psychiatrische ziekenhuizen	Ja, wanneer de zorgaanbieder in staat is om op een locatie een gedwongen opname te faciliteren, kan deze ervoor kiezen om deze locatie als accommodatie te registreren.
Verslavingsklinieken	Ja, wanneer de zorgaanbieder in staat is om hier een gedwongen opname te faciliteren, kan deze ervoor kiezen om deze locatie als accommodatie te registreren.
Klinieken voor kinder- en jeugdpsychiatrie	Ja, wanneer de zorgaanbieder in staat is om hier een gedwongen opname in het kader van de Wvvgz/Wzd te faciliteren, kan deze ervoor kiezen om deze locatie als accommodatie te registreren.
Forensische psychiatrie	Ja. Rijksinstellingen voor de verlening van forensische zorg hoeven echter niet in het register te worden opgenomen.
Ziekenhuizen met een psychiatrische afdeling: een Psychiatrische Afdeling van een Algemeen Ziekenhuis (PAAZ), Psychiatrische Universiteitskliniek (PUK), Medisch Psychiatrische Unit (MPU)	Ja, indien er een gedwongen opname in het kader van de Wvvgz of Wzd gefaciliteerd kan worden
Ziekenhuizen zonder een PAAZ, PUK of MPU	Wanneer de zorgaanbieder in staat is om op een locatie een gedwongen opname te faciliteren, moet deze locatie als accommodatie worden geregistreerd.
GGZ-kliniek	Wanneer de zorgaanbieder in staat is om op een locatie een gedwongen opname te faciliteren, moet deze locatie als accommodatie worden geregistreerd.

Regionale Instelling voor Beschermd Wonen (RIBW)	Nee, een RIBW verleent in principe niet zelf verplichte zorg.
Aanleunwoningen	Nee, het thuisadres van een betrokkene is nooit een locatie of een accommodatie, en hoeft dus niet in het locatieregister te worden opgenomen.
Zorgboerderij, zorgvilla's	Wanneer de zorgaanbieder gedwongen opname faciliteert, moet deze locatie als accommodatie worden geregistreerd. Indien de zorgaanbieder <i>in staat</i> is om een gedwongen opname te faciliteren, <i>kan</i> deze ervoor kiezen om deze locatie als accommodatie te registeren, ook als er op dat moment geen gedwongen opname plaatsvindt bij deze zorgaanbieder.
Thomashuizen, Herbergiers, Gastenhuizen, etc.	Wanneer de zorgaanbieder gedwongen opname faciliteert, moet deze locatie als accommodatie worden geregistreerd. Indien de zorgaanbieder <i>in staat</i> is om een gedwongen opname te faciliteren, <i>kan</i> deze ervoor kiezen om deze locatie als accommodatie te registeren, ook als er op dat moment geen gedwongen opname plaatsvindt bij deze zorgaanbieder.
Serviceflats	Nee
Kangoeroewoningen	Nee, het thuisadres van een betrokkene is nooit een locatie of een accommodatie, en hoeft dus niet in het locatieregister te worden opgenomen.
Huis cliënt	Nee, het thuisadres van een betrokkene is nooit een locatie of een accommodatie, en hoeft dus niet in het locatieregister te worden opgenomen.
Ouderinitiatief, Particulier wooninitiatief	Nee, het thuisadres van een betrokkene is nooit een locatie of een accommodatie, en hoeft dus niet in het locatieregister te worden opgenomen.

Dit is een uitgave van

Ministerie van
Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

Postadres
Postbus
20350 2500
EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl/vws